

# LIBERTATEA

## Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, „Foia de glume „Bobirnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, este: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economiști: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foia Int.” pt. economiști: 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

## Foie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL

## Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscrisurile nu să dau înapoi. ==

## TISZA și DRAGOȘ.

Cetitorii noștri vor înțelege din articlii foarte însemnați, ce aducem mai jos, că de ce Tisza s'a pus la țîrg cu Românii asupra unei „împăcări”. Numai pentru că e strîns în cleștele de fer ale stărilor din afară ale Impărăției, stări ce amenință pe Austria și Ungaria cu cele mai mari primejdii! Și o ușurare a acestor primejdii, ar fi a cîștiga iarăși România pe partea Austro-ungariei.

A spus-o zilele astea ministrul Austro-ungar la București contele Czernin, că să fe-rească Dzeu de o așa nenorocire, ca aceea, că pacea cu Românii să nu se facă!

Adecă pentru asta-mi stă Tisza de vorbă cu Românii! Apoi dacă-i așa — și cine naibă l'a crezut macar o clipă, că el de voe bună și sincer s'a pus pe făcut de bine cit un grăunte de muștar macar, Românilor?! — apoi dacă e așa, precum este, atunci noi Românii ne aflăm în fața unei înîmplări istorice, care nu-i deloc nouă.

Dar nu i-ați mai văzut pe politiciii unguri apropiindu-se de capii Românilor cu blidul cu pâine și cu sare, iar în gînd cu planul, că sarea se nu li-o bage în zamă, ci în ochi?! Dar la 1848, cînd se vedeau strîmtorați de-o lature de Austria, de alta de Rusia, nu tot așa bucinară asupra țării, că ei vreau libertate, egalitate, frățietate?! Și nu trimise Kossuth, capul și sufletul lor, pe Dragoș, sluga sa, să înșele cu vorbe pe Iancu, pe Axente și pe Balint, pînă ce vor trece zilele primejdiei? Despre aceste încercări de momire a scris fericitul Iancu, că n'a crezut nici odată în sinceritatea lor, că a văzut din capul locului, că totul e o tragere pe sfoară, și că „Românii au avut vreme să învețe, ce înseamnă credința ungurească”.

— În țîrguile politice cu bărbății lor „la puțința unei păci cu Ungurii nu m'am gîndit nici decum!” — scrie neînduplecatul și dreptul Iancu.

Acei, cari astăzi cred mai

mult despre Tisza, decît că el a luat acum rolul lui Dragoș cel dela 1848, — rău cred și departe sunt în judecarea lucrurilor, de judecata temeinică a lui Iancu!

Noi am spus, așa după glasul inimii noastre, în articolul din Nr. 1 al „Libertății”, cum înțelegem rostul acestor încercări de pace:

La 1866, Impăratul Franț Iosef, bătut de Prusaci, își zise: E slabă împărăția mea care razimă numai pe Nemți! Haid se iau și pe Unguri în șea! Și chemă atunci la sine pe fruntașii Ungurilor și făcu cu ei „pactul” dela 1867, și de fapt de-atunci poate răzima pe Unguri.

În 1913 Impăratul Franț Iosef fu iarăși bătut în un cumplit războiu diplomatic, și își zise e slabă împărăția mea, că îmi perdui poporul românesc, umblind după cel bulgăresc.. Hai să cerc să mi cîștig iarăși pe acest *popor românesc!* Iar asta n'o mai pot avea pînă Românii din Ungaria, din capul de răsărit al Impărăției mele, sunt așa strivți de politica maghiară! Hai să fac pace cu ei, c'apoi să pot fi scutit și încălzit în Răsărit de trupul cald al poporului românesc.

„Mă rog, — ne zicea într'o zi, un fruntaș român cu care vorbeam de aceste lucruri. Are Maestatea Sa lipsă de pacea cu Românii?” Atunci făcă ce a făcut la 1867 cu Ungurii: *cheme înaintea sa pe fruntașii lor, și El dee-le asigurarea că vrea să știe pe Românii din Răsăritul Impărăției Sale mulțumiți, — și El, Impăratul, să chezeșuiască acea pace!*, — pînă asta nu să face, eu în politiciii din Pesta n'am încredere de un bănuț! Doar nu întîia oară ne trag pe sfoară cu făgăduințe în clipe de primejdie, pe cari apoi în zilele de pace le prefac în biciu de foc întors asupra noastră!”

Dăm toată dreptatea, fruntașului care așa ne vorbea. Și mult am dori ca conducătorii noștri, poftiți la taifasuri cu Tisza, să țină samă de acest glas al unui Român limpede văzător.

## VORBE GRELE se trimite dela București la Pesta!

Le trimite ambasadorul austroungar contele Czernin, care spune că: să nici nu ne gîndim la nenorocirea de a nu se face pacea cu Românii dela noi!...

Cuvintele grele ale bărbatilor români de stat Tache Ionescu, fost ministru de externe, și Nicu Filipescu, fost ministru de războiu în guvernul Maiorescu, acum retras.

— Cuvîntul contelui Andrassy. —

— Cuvîntul lui AVRAM IANCU —

Patru bărbăți foarte însemnați și-au spus cuvîntul lor în pricina împăcării Ungurilor cu Românii: ministrul austroungar (ambasador) la București, apoi doi bărbăți politici români însemnați și un barbat politic ungur cu mare vază, și printre ei se amestecă glasul eroului nostru sfînt și drag Avram Iancu, care pare că se înalță din mormîntul lui, spre a ne suna în urechi, că se fim cu ochii în patru, ce facem!...

Dăm aci pe rînd cele 5 voci, care de care mai prețioasă și mai plină de adevăr! Iată-le:

### Contele Czernin.

Un gazetar din Pesta, trimis de foia „Az Est”, a cercetat la București pe ambasadorul austroungar contele Czernin și l'a rugat să-și spună părerea deschis asupra legăturilor și stărilor dintre România și Austroungaria și asupra înțelesului ce l'are încercarea de a împăca pe Românii din Ungaria? Ambasadorul i-a spus deschis următoarele lucruri, pe cari numai de însuși a cetit ce se scrie în numele seu și a aflat că e bine cules, așa după cum el a spus, le-a lăsat să meargă la gazetă. Și iaca ce a spus printre altele:

Ce privește ținuta României față de Austroungaria, bărbății politici români se poartă cu mult tact, cînd vorbești cu ei despre lucrurile din Ardeal. Dar, bine înțeles, se interesează viu de soarta Românilor din Ardeal și nădăjduesc, că pertractările de pace alui Tisza, să ducă la încheere mulțumitoare. Numai dușmanii noștri (ai Austroungariei) nu doresc aceasta și dacă dorința dușmanilor noștri s'ar împlini, acest fapt trist ar îngreuna foarte mult starea lucrurilor pentru împărăția noastră.

Cum aflați, Excelență, legăturile de azi între România și Austro-ungaria? — a întreat mai departe ziaristul pestan.

„Trebuie să o spun, — a răspuns ambasadorul, — că stările între

România și Austroungaria au ajuns în timpul din urmă la oarecare încordare. Dar nădăjduesc, că după dezlegarea cu bine a încercărilor de împăcare cu Românii din Ardeal, toate se vor îndrepta iară pe cea mai bună cale!

— Credeți, Excelență, că „pacea” (pactul) va avea urmări nemijlocite pentru îmbunătățirea legăturilor între împărăție și România?

— Sunt încredințat despre asta. Fiindcă ori-ce om, care spune, că Românii din Ungaria nu se bucură de drepturile ce li-s'ar cuveni, are dreptate! — Starea de lucruri în țință azi în Ungaria, e nedreaptă pentru Românii! Și dacă însuși Tisza, patriot încarnat, ia asupra și să îmbunătățească aceste stări, e vădit că avem a face cu o pornire dreaptă (de a îndrepta strîmbătățile trecutului...).

— Crezi, Excelență, că „pacea” trebuie încheiată cu Românii, cu ori-ce preț?

— Părerea mea este, că bunăînțelegerea între statul ungar și cetățenii săi de naționalitate română, este cu totul tot de lipsă!

— Ce s'ar întîmpla dacă cererile Românilor ar trece cu mult peste ceea-ce ar putea da Tisza?

La întrebarea aceasta, spune gazetarul maghiar, fața contelui Czernin se întunecă și el răspunde:

— Domnul meu, date fiind marile trebuințe ale Austriei și Ungariei în această treabă, să nici nu vrem să ne gîndim la un asemenea sfîrșit nenorocit!

Cu alte cuvinte, Contele Czernin ține, că ar fi o nenorocire așa de mare pentru Impărăția Austroungară, dacă Tisza s'ar zgîrci a da Românilor drepturi cari să-i facă mulțumiți și prin asta să fie cîștigată de nou România pe partea Austro-ungariei, — încît nici nu cetează să se gîndească la ur-

mărire nenorocirii ce ar veni peste Impărăție, pe urma unei înstrăinări a Românilor!

*Tache Ionescu.*

Fostul ministru român de externe, Tache Ionescu, cercetat de același ziarist, i-a spus păreri sale, tot așa deschis, ca și contele Czernin. Dsa a istorisit cum a avut o întrevvedere cu Bánffy, ministrul de pe vremea mileniului maghiar și, aducând Bánffy între altele vorba și de Români, dl Ionescu a spus, că ar fi foarte de dorit ca aceste două popoare să ajungă la o bună înțelegere, dar Bánffy spunea, că nu se poate găsi un temei de înțelegere între unguri și români, pentru că Românii prea-s aproape de regatul românesc... Apoi a băgat vină Românilor, că nu intră în alegeri, ci demonstrează ținându-se în pasivitate.

„L'am întrebat, spune dl Tache Ionescu, să-mi spună drept, ar putea ieși un singur român deputat, fără voia lui (alui Bánffy, a guvernului). Și el mi-a răspuns deschis și rizind, că — nu! Încheierea vorbirii noastre a fost, că Bánffy ținea, că felul de prigoană ducătoare la stingerea popoului român din Ungaria, are să fie ținut vecinic, așa cerind trebuințele neamului unguresc.

Trecind cu vorba la pactul ce se încearcă acum, între Tisza și fruntașii români, dl Tache Ionescu a spus următoarele.

„Nu cunosc amănuntele pactului. Nici nu ne mestecăm noi în treburile lui Tisza nici a Românilor de dincolo, ca să nu le facem greutate. — Sunt mai sincer decît să n'o spun, că îmi iubesc neamul, ori unde ar fi el. Dar înțelegînd greutățile ce le are și Tisza, cred că e mai bine dacă nu vorbim despre acest lucru, noi de aici. Ce se petrece dincolo, e un lucru ce privește pe maghiari și pe concetățenii lor, cari au interese (trebuințe și foloase) împreună pentru patria lor.

— Dar dacă cererile Românilor vor fi așa de mari, încît trec peste ce pot îngădui Ungurii?

— Ți-o spun sincer de tot, a zis dl Ionescu, eu așa cred, că Ungurii nu perd nimic dacă se împacă cu Români! Căci și așa ori-ce încercare de desnaționalizare (de a face din o nație altă nație), e zadarnică! Uite noi luarăm dela Bulgaria o bucată de hotar. N'am luat decît aștia, cît ne-a fost de lipsă pentru a ajunge la mare și la hotar bun de apărut. Incolo eu am zis totdeauna, că n'aș primi nici orașul Șumla, nici Varna, nici Rusciucul, (deși le puteam lua!), nici dacă ni le-ar da Bulgaria de cinstel! Azi avem 190.000 de Bulgari în o țară cu 7 milioane și 700.000 de locuitori, din cari peste 7 milioane Români, — și totuși a desnaționaliza pe Bulgari, e lucru pe totușă! (Înțeleg: Dar

mi-te ungurii, cari sunt vre-o 8 milioane, față de 9—10 mil. de maghiari!..L.).

— Și crezi, Excelență, că pactul acesta ar îmbunătăți legăturile României față de Austro-Ungaria?

— N'aș fi sincer de n'aș spune, că înțelegerea între Unguri și Români din Ungaria, ar fi un cuvînt mai mult pentru ca legăturile noastre cu împărăția să fie așa de bune, precum ar trebui să fie.

— Dar dacă Românii cer astfel de lucruri ce nu se pot da? Atunci ce va fi?

— Eu așa cred, că dacă din amîndouă părțile e dorită înțelegerea, apoi totdeauna mai este de lăsat și din o parte și din alta, și înțelegerea tot se face, chiar și atunci, când o parte cere luna, alta soarele de pe cer...

*Contele Andrassy.*

Aflind despre aceste vorbe grele, ce au răsunit dela București spre Budapesta, ziarul „Pești Hirlap” a trimis pe un redactor al său să asculte părerea contelui Andrassy Gyula, unul din cei mai mari politici maghiari în viață. Andrassy a zis:

— Cele spuse de ambasadorul Czernin, strîmtoează foarte mult pe Tisza, căci se adeverește ce spuneam și eu mai înainte, că îndemnul la pactul cu Românii, zace în multe greșeli ale politicii noastre din afară. În zilele frămîntărilor din Balcani, n'am știut păsira pentru noi pînă în sfârșit încrederea României, și prin cererea revizării (schimbării) contractului de pace dela București, am atras răcirea legăturilor, cari la început erau bune. Acum vrem să mai cîștigăm bunăvoința României prin îngăduințe aici în lăuntru țării noastre, — ceea ce e nenorocit și peste puțină de ajuns la sfârșitul dorit.

Dacă România nu ține, că binele ei cere să se alipească de noi, atunci nu este acel pact românomaghiar, care să ne asigure nouă sprijinul ei! Iar dacă la București vor crede, că se pot răzima de noi și se plătește să se razime pe noi, atunci ne putem încrede în ei, altfel nu.

Dacă noi facem acum schimbări în ținuta noastră politică din lăuntru, pentru a cîștiga plăcerea celor dela București, — apoi pentru jertfele ce vom aduce, Românii dela noi nu ne-or fi doar nouă mulțumitori, ci Regelui român!..

Cu alte cuvinte, patriotul vede că politica lor e între ciocan și nicovală. De mai dă pe Români, e rău de tot, că aprinde și mai tare nemulțumirea României, pe care o pierdură prin prostia de a umbla după Bulgaria, — de ne ia mai cu domolul, încă nu li-i de folos, că noi vedem că numai de silă și de frică ne mai slăbesc din răutăți, dar nu pentru că ne-ar dori zile mai bune!..

*Nicu Filipescu.*

Nicu Filipescu a fost ministru de războiu al Țării sub Maiorescu, așadar până acum de curînd. Întrebat și dsa de ziaristul ungur despre starea lucrurilor între România și Austro-ungaria, a spus:

Aș dori din toată inima ca desbaterile (între Tisza și Români) să se sfîrșească cu bine. Căci eu dela acest sfîrșit nădăduesc revenirea acelor bune legături între România și Impărăția vecină, cari erau înainte de încordările din Balcani. Pe cînd încheerea fără bine a acestor țirgueli, face peste puțină pe vecie revenirea acelor bune legături între noi. Doar ne e peste puțină să fim în legături de tovărăsie cu un stat, care nu recunoaște drepturile locuitorilor sei cei de un singe cu noi!

Acum cînd am avut lipsă, n'am găsit în diplomația austro-ungară acel sprigin pe care l'am nădădui. Pîn'acum am îndurat noi în tăcere, deși cu greu, suferințele Românilor din Ungaria, dar cînd am văzut acum lipsa spriginului dela soața noastră, — a urmat înstrăinarea și răcirea. Nouă ea ne dădea sfaturi goale, pe cînd Bulgariei îi trimitea arme din fabricile austriace și bani! Pe urmă ceru și revizia (stricarea) păcii dela București...

— Ce va fi în viitor? Noi n'avem drept să ne amestecăm în treburile din lăuntru ale Impărăției vecine, dar avem dreptul, ca politica nostri din afară, să ni-o cîrmuim pe viitor, așa cum noi aflăm de bine!

Dacă nu se face înțelegerea (pacea), nu se va mai putea afla în România guvern, care se urmeze față de Austro-ungaria politica (de prelinie și spriginire) pe care am urmat'o pînă acum!

*„Az Est.”*

Vorbind despre aceste păreri ale bărbaților politici români, ziarul „Az Est”, care le-a adus, — scrie un articol în fruntea numărului seu dela 27 Ian., spunînd printre altele:

„Porunca dela București așa sună, că noi trebuie negreșit să încheem pact (pace) cu Românii din Ungaria. Groful Czernin a zis, că zădărnicierea țirguelilor, ar fi așa o nenorocire, la care mai bine să nici nu ne gîndim!

„Filipescu, care a fost ministru de războiu al țării, — a spus că, de se face pactul, va fi legătură bună între România și noi, de nu, România părăsește pe Austro-ungaria!

Reese din asta limpede: că pactul acesta ni-l poruncește România, pentru greșelile noastre diplomatice! Pentru politica noastră de diletanți, ce se aruncă incolo și 'n coace, care pentru strălucirea biruințelor bulgare, iute am împins dela noi pe România și am jucat (csárdás!) pe lângă Bulgaria. Acum dăm despăgubire: pactul românesc!..”

Și alte foi scriu la fel de cătrănite pe greșala ce s'a făcut de diplomația împărăției față cu România (la stăruință ungurească!, dar asta se face a nu o știi!), pentru care acum iacă în ce strîmtoare au ajuns.

*Glasul lui Iancu.*

În Memoriul (o dare de samă) ce l'a înaintat Curții Impărătești din Viena la 1849, după stingerea revoluției, eroul Munților ajunge a vorbi și despre încercările făcute de Kossuth de a reduce pe Moți la pace prin solul seu Dragoș, — făgăduind Românilor cite toate. Iancu spune despre aceasta că:

„Pertractările aveau numai scopul de a ascunde împlinirea planului (de a cuceri ei, Ungurii, Munții, cel pîn'aci neînfrinți).

Pentru treaba aceasta au ales pe deputatul Dragoș, un Român cu simțăminte ungurești. În 23 April, prefectul Butean a primit dela el o scrisoare din Brad, cu data 19 April, adresată totodată și cătră mine; în scrisoare suntem poftiți la o sfătuire, să ne înțelegem prietenește.

În aceeaș noapte am venit la Abrud și am împărțit scrisoarea și prefectului Axete Severu, care era tocmai atunci în Abrud. El îndată a zis, că n'are să se aleagă nimic din toată sfătuirea, deoarece ideile (gîndurile) Ungurilor kossuthiști, sunt cunoscute. Românii au avut vreme să învețe, ce înseamnă credința ungurească, și tot lucrul este o tragere pe sfoară. De aceea el ar fi de părere, să nu urmăm invitării. A sfîrșit cu vorbele: „Timeo Danaos et donaferentes!” (Mă tem de Danaizi și atunci cînd vin spre mine cu daruri!..)

„Cei mai mulți, din contră, au fost de părere, că o convorbire cu Dragoș, și dacă nu va fi folosită, dar nu va fi nici stricăcioasă. În 25 April ne-am dus la Mihăileni, adevă eu, prefectii Buteanu și Dobra, prefectul de mai înainte al Câmpiei, preotul Vlăduț, subprefectul meu Boeriu, și alții; acolo ne-am întîlnit cu Dragoș. Scopul meu era mai ales, să aflu ceva, cum mai stau lucrurile în afară de Munți... La puțină unei păci cu Ungurii nu m'am gîndit nici decum!..”

Așa credea Iancu la 1848 în îmiemintele de pace ale stăpînirii, și n'a socotit greșit. Oare cei ce azi cred mai mult, să fe mai norocoși în credința lor?

*Iarși Andrassy.*

Întrebat și de un al lui „Az Est” ce păreri are asupra răsunetelor dela București în treaba cu „pactul”, mai ales după ce și-a spus părerea și dl Nicu Filipescu, — groful Andrassy l-a zis printre altele:

— În om începe să fearbă singele cetînd acele declarațiuni. Însemnătatea lor și dreptatea lor în fond, se vede și din aceea, că aceste declarații conglăs-

nesc între ele și întăresc părerea că firguelile de pace ale Tisza, ni-o făcuse din capul locului. Dintru început spuneam, ca scopul ne e, întărirea preliniei cu România. Acum acest lucru e deplin dovedit și el e o înfrângere din cele mai mari ale împărăției austroungare, și dă pe față una din cele mai mari greșeli ale politice din țară ale monarhiei!

— Cu tot dreptul punem mare preț pe alianța (tovărășia și arme) cu România. Dar stricat odată lucrul, tare mă tem că și încercările de acum (de a recuștiga pe România prin îngăduințe aici acasă), se va sfârși cu aceeași neizbândă, ca și străduințele de mai înainte.

Românii își trăiesc zilele norocului mare! A făcut pași mari înainte spre a fi recunoscuți de lume! Intărirea lor vor acum s'o folosească, ca să fie de folos și fraților lor din Ungaria, cum le fu celor din Grecia și Bulgaria. Din înaintarea Regatului român, să aibă folos tot neamul. Asta e politica imperialistă (de a ajunge la tot mai mare) a României. Și asta li-o înțelegi. Dar e o scurtă vreme de vedere de necrezut, a bănuți că prin împacarea Românilor din Ungaria, se poate cîștiga alianța statornică a României!.

Și groful își încheie spusele astfel:

„...Repet, și se revoltă tot singele când vezi, cum în vreme ce armata înghite la noi milioane și milioane, nu se poate ținea în picioare cumpăna politice din afară și prelinia unor state mai mici ca al nostru! Te revoltă se vezi că aceea o putem ajunge numai prin umilirea noastră și plăcând cu sînge din sîngele nostru, carne din carnea noastră, — și că un vecin mai mic are greutate hotărîtoare asupra politice din lăuntru a unei mari puteri!“

Se vede foarte cătrănit domnu grof și cu el toată nația sa.

## Unele-altele.

### Comitetul Național

Intrunit săptămîna trecută la Pesta nu a primit încă „pacea“ imbiată de Tisza, ci, după sfătuirii și chibzuiele de 3 zile, a aflat, că aceea ce se imbie poporului român, ca preț pentru a se mărturisi pe sine de mulțumit și împăcat cu soarta ce o are în această țară, e peste măsură pușin, și și ce i se făgăduiește, nu-i este chezeșuit prin nimic!

De aceea comitetul a hotărît în ședința sa de Joi numai atît, că, ne aflînd lucrurile destul de limpezite și întemeiate, — lasă unei comisii de 3 să meargă la ministru să-i ceară nouă „lămuriri“ și după ce i se va fi răspuns la nouele cereri, să se adune de nou, peste vreo zece zile (cam la începutul săp-

tămîinii viitoare), ca să aducă hotărîrea sa asupra întregii tîrguiele și încercări de împăcare.

Foile din Pesta scriu, că în sfatul comitetului s'au ridicat voci puternice *contra* păcii imbiate de Tisza, care cuprinde — nimicuri.

Reese aceasta și din cuvintele dlui deputat Vasile Dămian, care a spus unui gazetar, că dacă comitetul, după 3 zile de sfătuirii, n'a putut lua o hotărîre, e semn că nu poate lua cu ușurință hotărîri asupra trebuințelor unui neam întreg!, mai ales când stă în față cu niște îngăduințe, ce nu pot mulțumi trebuințele acestui popor, cum ar fi de dorit și cum s'ar conveni!

„Legi rele de maghiarizare și de prigonire, avem destule, — a spus dl deputat Dămian. Intrebarea e, dacă ne putem mulțumi cu făgăduința ministrului, ca legile acestea să-și peardă din asprimile lor prigonitoare!..“

Adecă afită-i ce făgăduiește ministrul Tisza: Legile le jîn, și așa nedrepte cum sunt, dar nu vă vom mai lovi cu ele, — până cînd ne-o veni la socoteală!

Aceasta să fie preț de „pace“, pe temeiul căria noi Românii să dăm atestat be „bună putere“ guvernului din Pesta?

In foc, cu o astfel de pace!

Foile noastre naționale nu-s prea încălzite de povestea „păcii“ lui Tisza. Nici una nu se rupe după ea. Căci o pace de jumătate, ne ar face mai mult rău, decît o luptă bărbătească, dusă mai departe! Și ziarul oficios al partidului, „Românul“, scrie că bărbații nostri vor ținea samă în aceste desbateri numai de trebuințele de viață a poporului românesc dela noi! Și ei vor respinge mîna minciunii, și vor întinde mîna lor numai celui ce ar da chezeșie că el întruchipează adevărul!“

### Nouă lege de pressă.

adecă legea, care urmărește aceea ce se tipărește, ce iese din teascu (pressa) tiparului, — a fost votată de dieta din Pesta la sfîrșitul săptămîinii trecute. Partidele de împotrivire s'au luptat contra acestei legi, dar Tisza și volniciei sei soji de cîrmă s'au scăpat de împotrivirea lor, dîndu-i afară din dietă cu poliștii dietei, îndată ce nu se supuneau poruncilor președintelui. Au dat aferă pe Justh, pe groful Károlyi, pe zeci de koșuliști, pe urmă și pe groful Andrássy, unul din cei mai cu vază bărbații politici unguri. Atunci toți koșuliștii au părăsit dieta și în lipsa lor Tisza iute și-a votat legea cea nouă de tipar (de pressă).

Noua lege e foarte aspră, e, am putea zice, ghilțul în gîtul foilor și a tot felul de tiparuri. Pe temeiul legii celei nouă, guvernul poate nimici dacă vrea, în un

an doi toate foile, de cari nu-i place, — și altele în locul lor nu lasă să iasă!

De i-o răbda Dumnezeu, să mai facă și aceste nelegiuiri față de noi.

## Din România.

Noul guvern Brătianu a cetit în fața detei române Cuvîntul regal care încheie lucrările detei de acum și orînduește alegeri noue, cari vor avea loc în luna Februarie. Iar pe 29 Febr. v. e conchemată noua dietă, avînd a lua ea în lucrare legile și schimbările pe care dieta trecută n'a ajuns a le împlini.

Vobînd despre liniștea cu care s'a făcut și acum schimbarea de guvern în România, o foaie din Pesta scrie cu jînd, că: România e singură țară fericită în Europă, unde schimbarea de guverne se face așa de liniștit, fără zguduiri, fără încăerări, fără sfășieri!..

Da, căci acolo toată lumea știe, că toți ministri, ori sunt ei „liberali“, ori „conservatori“, sunt cei mai buni Români și cei mai de seamă patrioți. Lumea nu e speriată că vin acum unii și se duc ceialalți, căci știe că și unii și alții numai pentru binele patriei fac ce fac!

### Din Cața.

Marele binefăcător Mircea d la București, la producția de Crăciun.

Știut este, că în satul Cața (de lingă Cohalm) s'a zidit înainte cu vre-o 4 ani cea mai frumoasă școală românească din Ardeal. Frumoasă, nu prin mărimea zidurilor ci prin faptul, că întruchipează în ea mult suflet românesc. E zidită în stil curat românesc, simplu și drăguț al mănăstirilor din România, laudă arhitectului Clavel, care i a făcut planurile.

Școala această este mai mult prinosul iubirii de neam și de frați a marilor mecenași Dr. I. Ursu, profesor la universitatea din Iași și a fraților Mircea dela vestitul „Caru cu bere“, din București, cari fiind din Cața, nu întirzie nici azi a jertfi pentru ridicarea poporului din țara lor.

Poporul drept mulțumit își dă silința, să arate semne de deșteptare.

În anul acesta, în ziua de 7 Ianuarie s'a aranjat o producție teatrală-muzicală care a atras mult public, pe care l'a și mulțumit preste așteptări. Sub conducerea inimosului învățător V. Popovici au decurs producțiile prea frumoase.

Mare și plăcută ni-a fost mirarea, cînd între alți onorați oaspeți, ca preoți și învățători, am văzut între noi și pe marele binefăcător Dl Ignatie Mircea. Părăsise Bucureștii și venise în liniștea idilică a satului nașterii sale, între frați, să trăiască cîteva clipe în mijlocul acelora, între cari e cu inima totdeauna.

Și a rămas cu noi până în faptul zilei, mulțumit și vesel, cînd tinerimea l'a însoțit la gară cu steaguri și cu cîntece naționale.

Fericit poporul, asupra căruia veghează conducătorii cum e părintele P. Pinteș și învăț, V. Popoviciu și marii binefăcători frații Mircea, cari și de data asta s'au arătat dragostea prin faptul, că au dăruit o sumă potrivită pentru cumpărarea unui armoniu.

Țăranii cetesc azi în Cața. Au abonate foi ca „Gazeta“ „Foaia Poporului“, „Libertatea“ și celelalte și mulți sunt membrii ajutători la Asociațiune.

Ajută-i Doamne, tot înainte!

## Din străinătate.

### Sfat de bărbați politici, la Petersburg.

Zilele astea la Petersburg a avut loc întîlnirea mai multor bărbați politici însemnași ai statelor balcanice.

Rusia le-a dat privilegiul de întîlnire așa, ca se nu bată la ochi, punînd la cale o desvălire de monument pentru Marele Duce rus care a condus lupta contra Turcilor la 1876 și un botez princiar.

Și s'au întîlnit din acet privilegiu la Petersburg trimișii Sîrbiei, Passici cu Moștenitorul de Tron George, apoi trimisul Bulgariei, al Greciei și al României. Din partea României a fost de față fostul ministru de războiu general Hârjeu.

De sigur s'a pus la cale apropierea acestor state tot mai tare între sine și de Rusia, — cu planuri departe mergătoare.

### Intre Turcia și Grecia

lucrurile s'au încordat mult, pentru izulele Mitilene și Chios. La Berlin lumea diplomatică are, după știrile ce a primit și din Rusia, — teamă mare, că primăvara ne va aduce nou războiu! Războiu între Turcia și Grecia.

E atunci mare întrebare dacă Bulgaria va sta pe pace. În Rusia se crede, că Bulgaria nu va sta nici ea pe pace, — și atunci primăjdia unei noue mari încăerări în Balcani, e aci.

Puterile fac cele mai încordate sforțări, a împedea noul războiu ce amenință.

### Tineretului din comune

ii facem un mare bine, dîndu-i în mîna „Calendarul Național“ pe 1914. Căci acest calendar e o cărticică frumoasă și folositoare de care e mîndru fiecare cunoscător de carte românească, că o are pe masa sa.

Calendarele cele noue, trase după ce cele dintii ni s'au fost gătat, sunt și mai bogate în chipuri interesante, decît cele dintii.

— Le trimitem tuturor celor ce le cer, avînd a le plăti după vînzare, cu numai 20 fileri unul și plata de postă.

Răspîndiți-le, ca pe o cetire înălțătoare a sufletelor românești, — între tot tinerul din comune!

## Scrisoare din Budapesta.

Tîrguiala fruntaşilor noştri cu ministrul preşedinte Tisza.

Budapesta, Ian. 1914.

N'am putea numi cu un cuvînt mai potrivit, schimburile de vederi dintre fruntaşii noştri naţionali şi ministrul Tisza, decît cu vorba: tîrguială. Căci întradevăr nui vorba de-o pace oarecare, ci de un fel de tîrguială, în care ni-se cere şi nouă, ca să dăm ceva şi i-se cere şi guvernului ungar, ca să dea. Fruntaşilor noştri, li se cere să-i dea lui Tisza în dietă sprijinul lor şi se nu i mai facă zile amare, strigînd la ori ce prilej, că Românii sînt nedreptăţiţi şi nu-s lăsaţi, să se desvoalte așa, dupăcum îi îndreptăţeşte la aceasta starea lor ca popor, ce locuieşte încheat în număr de peste trei milioane în Ardeal, Ungaria şi Bănat. Aşa dară să mai înceteze odată cu plînsorile cele multe şi atunci groful Tisza va căuta să vindece unele răni, ce le-a făcut politica lui şi a partidului său, Românilor. Alîta ar fi ce ar da Tisza: domolirea nedreptăţilor şi a prigonirilor, — ştie Dzeu până cînd. În faptă dară, nu ni-ar da nimic, doar că ni-ar mai slăbi din pleaznă.

În schimb, ni se cere mult, atît de mult, cît un Român ce se preţuieşte, nu va putea da!

Fruntaşii noştri, cari în săptămîna trecută s'au sfătuit trei zile în rînd despre tîrguiala cu groful Tisza, au simţit-o şi ei aceasta, şi nu s'au încumătat cu una, cu două, să primească tîrgul! Dupăce au văzut lucrurile în starea lor adevărată, sufletul li s-a umplut de amărăciune, căci au văzut, că Tisza cere foarte mult şi făgăduieşte în schimb foarte puţin!

După ce au curs desbaterile fruntaşilor noştri, am avut prilej, să vorbim cu un membru al comitetului, care ni-a spus:

„Obştea românească este cu adîncă îngrijorare privitor la sfîrşitul acestor tîrguieşti, chiar în urma împrejurării, că singuraticii membri ai comitetului nu au putut să-şi înecă nemulţumirea asupra făgăduielilor făcute de Tisza. Deşi nu se cunoasc aceste făgădueli, se poate vedea o adîncă desamăgire, privitor la ce imbie Tisza!

Aşa spunea fruntaşul. De-aici se vede curat, cum stăm cu așa zisa „pace română-maghiară“. Tisza am ştiut-o noi totdeauna, nu dă nimic, dupăcum nu va da de bunăvoie nici un ministru ungar, ce ar fi cît de cît preţios şi mulţumitor pentru sufletele noastre.

Stînd lucrurile astfel, a fost o mare jertfă de sine din partea fruntaşilor noştri, că n'au adus încă hotărîrea lor asupra tot lucrului, ci mai încearcă a-i cere lămuriri... Doar pentru ca, apoi, să facă tîrgul cu ori ce preţ?

Apoi acest tîrg nu s'ar putea

face, fiindcă nimeni dintre fruntaşii naţionali de azi nu va primi o pace de mână şi vorbă goală, şi nu pot încheia un tîrg ruşinos pentru un popor număros şi însemnat ca poporul românesc, care să se lepede şi de dreptul de revoltă şi de luptă! De s'ar face totuşi o astfel de pace, nu o va face poporul, care întărit azi mai mult ca ori-şi-cînd sufleteşte şi văzîndu şi steaua nădejdelor sale bune tot mai sus pe cer, — va şti să mai poată lupta şi să mai rabde asprimile politice de la Pesta, cum le-a răbdat alîta veacuri, fără a fi răpus de ele!

Despre tîrguieşti dintre Tisza şi fruntaşii noştri de altfel, nu se ştie încă nimic hotărît, căci ei au făgăduit a nu descoperi obştei mari obiectul tîrguieşti, până nu se închee aceea de tot.

Unii cred, că e bine, că lucrurile se ţin așa în taină, alîii înse nu. Căci fiind vorba de lucruri mari, ce privesc viaţa unui neam, ar trebui ascultată şi vocea obştei mari, înainte de a se lua vre o hotărîre din partea fruntaşilor naţiei.

Dela desbaterile din 20 şi 21 Ian. au lipsit membri comitetului: Dr. Aurel Vlad, Dr. Victor Bontescu, Dr. G. Popovici, protopopul Lugogiului şi Dr. Vasile Lucaciu. Se spune, că nu au venit la desbateri înadins, căci nu cred din capul locului în reuşita pertractărilor acestora. Pe 22 însă au fost chemaţi şi ei telegrafic. Unii au şi venit şi — imbiemîntul lui Tisza nu s'a primit.

Ce va urma acum la noua consfătuire, vă voiu vesti.

### Rusia, tace şi face!

Semne de luare aminte faţă de poporul românesc.

Din Basarabia se trimit ziarelor dela Bucureşti următoarele ştiri, cari vrednicesc luarea aminte. Acolo stăpînirea nu se pune să se tîngue, să încerce „pacturi“ cu poporul român, ci cu dela sine pornire, începe a-i uşura soarta grea, ce a avut-o şi o mai are, şi a-i da luare aminte, care lasă să înţelegem, că şi Rusia, puternica Rusie, ţine mult a nu mai fi privită cu ochii răi şi cu vechea neîncredere, de către poporul românesc! Iaca unele semne de acest fel:

Zemstovul (conducerea) Basarabiei, a hotărît înfiinţarea de obştii săteşti printre poporul, aproape curat român, din Basarabia, în scopul de a-l ajuta la o înaintare în bunăstare şi mulţumire. — În acelaş timp a hotărît, ca în treburile acestea economice şi neguţătoreşti, să se folosească în scris, ca şi în graiu, de limba românească, în atingere cu Românii. Mai înainte a fost hotărît tipărirea de cărţi româneşti cu îndrumările şi poveştele de lipsă.

Archiepiscopul Basarabiei, P.

S. Sa Serafim, a dat scrisori archiereşti către toţi credincioşii, îndemnîndu-i a se folosi de pornirea stăpînirii de a le înjgheba obştii economice, între altele cu scopul de a stîrpi patima beţiei, cea făcătoare de alîta stricăciune.

— Un ucaz împărătesc (porunca dela Ţarul), a încuviinţat învăţarea religiei în toate şcolălele populare din Basarabia, în limba maternă a copiilor, — adecă în cea românească, lucru ce pîn'aci nu era dat, ci se învăţa tot ruseşte.

— Zemstov-ul Basarabiei o mai hotărît înfiinţarea alor 20 şcoli populare în felurite comune româneşti mai de frunte, — dînd privilegiu poporului a învăţa carte şi a-şi asculta propunerea religiei în limba sa românească.

— Sub titlul „Cuvîntul Moldovenesc“ a început să iasă de sub tipar o nouă foaie românească în Basarabia, asta a doua foaie, — în vreme-ce pînă înainte cu un an, nu era nici una.

Sunt începuturi de slăbire a lanşurilor de robie sufletească în cari zac popoarele neslave din uringa Rusie. Şi că această slăbire a lanşurilor, începe chiar cu Românii, e un semn mult grăitor al timpurilor, — e semnul viu, că de ce mare însemnatate e poporul Român, al cărui inimă e statul român liber, cel încunjurat pînă la mari depărtări peste hotarele sale, tot de neam românesc. — Şi pe acest popor mult ar vrea să-l aibă şi Rusia ca şi Austro-ungaria, pe partea sa!

## Corespondenţă.

### In Peştera Bran

a avut loc a doua zi de Crăciun cea dintîi producţiune populară şcolară, arangeată de zelosul nostru preot şi învăţător provizor Ioan Balca, în noul edificiu şcolar. Poporul a avut o zi foarte plăcută în această producţiune cu teatru, declamări, şi cîntări, în care şi-a văzut pe fii sei producîndu-se frumos, în dialogul (cînd vorbesc între sine 3 inşi) despre sărbătorile băbeşti, cari arată deşertăciunea multor sărbători pe care şi-le fac femeile din popor; în dialogul (cînd vorbesc 2 inşi) despre procese, care arată cît de urît şi păgubitor lucru e a te arunca pentru toată ţica-mica în judecată cu vecinul tău, în dialogul despre lene şi printre ele în declamările de poezii pline de haz.

Producţiia a reuşit, poporul s'a bucurat de cele văzute şi auzite, în tineret s'a pornit dorul de a mai veni înainte obştei cu astfel de producţiuni, cari înalţă sufletele, — şi așa numai laudă se cuvîne dlui preot Balca, care mult a stăruit întru aceasta şi a ales pentru a se produce pe tinerii cei mai inimoşi, cu carte şi fără carte şi i-a ajutat Dzeu de a izbutit, ca început, destul de bine. Şi dna preoteasă Elena i-a stat într'ajutor pregătind fetiţele, cari au avut rol. Mai pomenind că dl preot ţine dese vorbiri în biserică, îndemnînd poporul a preţui şcolă şi

învăţătura, că se sileşte a învăţa carte şi pe mai mulţi analfabeţi (neştiutori de carte), şi altele, îi dorim dela Dzeu tărie şi voinţă, a alunga cît mai mult întunerecul şi a răspîndi lumina în poporul, care i s'a încredinţat spre sufletească păstorie.

Un binevoitor.

### Din Igriş

Igriş, la 23/I 914.

De un an de zile, Românii din Igriş au o societate de cetire „Plugarul“, care a ştiut să adune în sinul său un număr frumos de 80 de membrii şi care lucrează cu rost la „deşteptarea poporului“. Mai nou a dat această societate o reuşită producţiune şi petrecerea de Crăciun. Moş Ştefan Jelelean nu s'a năcăjit înzadar de atâteaori cu diletanţii săi, pentrucă jocul lor în „Ruga dela Chisătău“ a fost peste aşteptare! Pe bină nu se putea aştepta mai mult dela aceia, pe cari colo lângă plug şi la coasă, nu-i artist să-i poată întrece!

Cuzman Nicolescu „Badea Ursuţ“ în tâlpi! A ştiut să se supere așa de bine pe fata sa care iubea pe săracul, dar voinicul Trăilă, şi de nu eră afurisitul de cismar, nici n'o dădea după el. A jucat bine Sultana Mioc, ca nepoata lui Ursuţ, a jucat nimerit pe mama, care-şi părtineşte înaintea bărbatului său „odorul ei“. Tia Băcşan, ca peşitorul „Costică Hârşu“ a stărnit ris şi veselie cu jocul său plin de haz. A plăcut mult şi jocul lui Ion Cionca, ca sărmanul, dar voinicul Trăilă. A ştiut „Paraschiva“ pe cine să şi aleagă. Rolul greu al „Paraschivei“ l-a îndeplinit cît s'a putut de bine Sofia Jelelean. Li eră ruşine, că s'a îndrăgostit de un fecior sărac, dar ce faci, dragostea nu se uită la boi şi vaci. — Foarte bine a jucat Nică Matei ca „Achim“. S'a vădit că avem în el un diletant vechiu, care se cunoaşte bine cu cartea şi cu bina! — În Igriş n'am fi aflat persoană mai potrivită ca Gina Scăun aş, pentru rolul lui „Efta Marcu“. Gina a jucat din toată inima, dar a şi plăcut la toţi! Tot așa de bine a jucat şi nevasta lui „Efta Marcu“, Eva Jelelean. De n'am avea pe fratele Ion Galu, nu ştiu cine ne-ar fi fost „jidanul“ deja de atâteaori. A plăcut mult. Mult am rîs de „cismarul“, jucat de Tia Vernica, care a şi cîntat plăcut. Ana Cionca, Lena Drilea, Lena Ionescu, Iţa Jelelean la Paşti vor căpăta roluri mai însemnate ca de data asta. Asemenea şi Florea Ionescu, Floria Micşa, Ion Jelelean a lui Stefan, Ion Miu, Mitruţ şi Valeriu Fumor.

Lui Stefan Jelelean ca regisor i se cade laudă multă. Căci mult a ostentat şi bine a reuşit.

Mişări de acestea culturale sunt de mare bine dezvoltării sufleteşti a poporului şi de aceea pomenim cu laudă pe ceice ostenesc în jurul lor. Societăţii noastre „Plugarul“ îi dorim roduri tot mai fericite întru această muncă a ei. Toţi, căţi au

ajutat la reușita petrecere, ca diletanți și luând parte la ea, primească mulțumirile vrednice.

T. M.

### Din Biertan.

În frunțașă comună Biertan „Reuniunea de cântări și cetire“ a aranjat a 2-a zi de Bobotează o producție corală-teatrală din cele mai reușite. Reușita se datorește harnicilor trei diletanți, și dlui inv. Ilarie Racotți ajutat de colegul său G. Bozoșan. Rare sunt comunele, unde tinerimea setoasă de învățătură să alerge cu atâta dor la școală, ca această tinerime! Și e frumos, ca această tinerime, lăpădind toate petrecerile de iarnă, aleargă unde știe, că e împărțită de lumină! O astfel de tinerime e fala comunei!

O tinerime așa bună a fost în stare să se producă ca un program așa de frumos cum a fost și cel de acum. Cu deosebire piesa „Sărăcie lucie“ a plăcut mult publicului, fiind jucată de tot bine de toate persoanele. Ne-a făcut să ridem monologul „Achim Filărul“ predat atât de bine de un corist comic. Corul a cântat cântările cu pricepere și acurateță vrednică de laudat.

Am petrecut o seară frumoasă între țărâșimea noastră din această comună. Laudă inv. I. Racotți, care abia scăpat de pe băncile școlii știe, să ne arete lucruri așa frumoase.

### Socoată de... avocat.

Cum ajung Evreii la averi mari printre Valahii noștri. — Pentru un sfert de cias la cartea funduară, 82 cor. 50 fil.!

De curind ne-a căutat la redacție un țaran român cunoscut nouă, Vasile Miclea din Șibot, și ne-a spus o păjanie a lui cu cel mai nou avocat Evreu din Orăștie, dl Dr. Fried Nándor, — dar nu l'am crezut ce ne-a spus. „Să ne arăți scrisorile“, i am zis, c'apoi credem, alfel ne pare că spui lucruri de pe altă lume. — A venit alădată și ne-a arătat și scrisorile, pe cari apoi a trebuit să le credem. Iacă ce lese la iveală din ele:

În vară (9 August) creștinul avind ceva treabă pe la judecătoria din Orăștie, a rugat pe un cancelist de acolo, să i caute ceva la cartea funduară, lucru puțin, dar cancelistul, român, i-a zis: „Du-te cu dumnealui, că odată ți arată“... „Dumnealui“ era cel mai nou avocat evreu din Orăștie, venit dela Geoagiu, Dr. Fried, care ne-avind alt lucru era, se vede, înțeles cu cancelistul, să i îndrume pe unu-altu, ce ar avea lipsă de sfat advocătesc. Românul a primit. S'a dus cu „dumnealui“ și acela i-a căutat ce-i trebuia în cartea funduară, lucru de vreun sfert, mult de jumătate de cias. De aci l'a luat pe Român și l'a dus acasă, împreună cu altul ce mai prinsese pe la judecătoria, și aci li-a făcut socoata „ostenelii“. Lui Miclea i-a cerut „cinci zloji“. Omul s'a îngrozit de alăta și s'a tîrșuit cu „Măria Sa“ și i-a spus: ori care scriitor de-acolo îmi făcea alăta lucru pentru

1 coroană, dar dacă mă dete scriitorul acela pe mâna dtale și nu știu cu cine am de lucru, iacă ți dau 3 cor., dar mai mult nu, că nu-mi lucași doar nimica“. Cu hîr, cu mîr, s'a învoit dară cu 3 cor. Omul le a și plătit îndată.

Peste 3 luni de zile, cine căpătă citare la judecată în Orăștie? Vasile Miclea din Șibot, pîrit de avocatul Dr. Fried din Orăștie, pentru 82 cor. 50 fileri și cheltuelile pîrei, alte 20 - 30 coroane! Iacă ce spune „socoata“ jupîului:

Pentru privirea în cartea funduară și în mapă,  
2 ciasuri . . . . 50 cor. — fil.  
Sfat de drept . . . . 30 cor. — fil.  
1 scrisoare (cu cere  
rea acestei sume) 2 cor. 50 fil.  
De tot 82 cor. 50 fil.

Omul a mers la jupînul și l'a întrebat că ce minune e asta? Cela că lui alăta i se cade, doar el n'o învățat pe nimic. Învățătura lui e scumpă. Cine are lipsă de ea, să plătească! Am stat acolo doar vre o două ciasuri.

— Ii fi stat, dar nu pentru mine, ci căutîndu ți „clienți“. Mie abia mi ai lucrat un sfert de cias!..

Și scandalizat Românul i-a adus aminte, că doar el s'a împăcat încă atunci cu 3 cor. cit a fost încă prea mult! Și i-a spus: să vii numai naintea județului, că ți spun eu acolo adevărul și om vedea cine o câștiga!

Cînd a fost la pertractare, cine n'a mers să stea față? Dl Fried, căci știa ce îl așteaptă. Judecătoria l'a judecat la pierdere pîrei și să plătească încă el spese vre o 22 cor.

Ce vedem noi din lucrul acesta? Că avocatul din vorbă și-a întemeiat toată socoteala lui pe aceea, că Românul neștiindu-se dator, nici nu va veni la pertractare, și așa, în lipsă, îl contumațiază și avînd odată judecată asupra lui, las de nu scoate el acea sumă, încă cu uriașe camete, cu spesele de execuție ce i-o mai face, și celelalte!

Am rămas uimiți de alăta lipsă de suflet într'un om, ce a ajuns treapta de avocat!

Dar, în urmă, dacă acești oameni fără inimă și fără frică de Dzeu, pot trăi, încă bine, printre Românii noștri, apoi nu ei sunt de vină, ci smăritul acesta de popor, care are nesocolința de a le călca pragul, deși s dovedești trăgăi așa de neîndurați față de săracul Român!

## NOUȚĂȚI

P. S. Sa Episcopul Dr. V. Hossu al Gherlei, a vizitat în 18 și 19 Ian. pe credincioșii sei din Bistrița, însoțit de o ceată de canonici, profesori și preoți. La gară a fost primit de mare mulțime de credincioși, popor și inteligență, fiind salutat de protopopul G. Stanciu și de primarul orașului Schreiber. Dela gară a plecat la biserică în mijlocul unui marelui conduct, care avea în frunte un banderiu de 60 de călăreți. Luni, în ziua de

Bobotează a pontificat la liturgie, încungiurat de 2 canonici și mulți preoți. S'a sfințit apa în chip sărbătoresc și tot poporul s'a stropit. — Seara Reuniunea rom. de cîntări a dat un foarte reușit concert și frumoasa icoană poporală „La șezătoare“ de T. Brediceanu. În ziua următoare P. S. Sa a ținut elevilor români în localul Casinei o frumoasă vorbire, a cercetat petrecerea țaranilor, etc. Au fost zile de frumoase serbări culturale bisericesti pentru românii din Bistrița.

Școală cu neștiutorii de carte în casarme. În casarma din Orăștie se vor ținea cursuri pentru analfabeți (cu neștiutorii de carte). Însărcinarea frumoasă de a învăța pe cei vre-o 90 feciori neștiutorii de carte, au luat-o asupra lor 4 tineri voluntari: David, Neamț, Turuc și Piso. — Le dorim izbîndă deplină întru ajungerea frumosului scop.

Colindă pentru ajutorarea copiilor de școală săraci. Din Bucium Poeni (Munții Apuseni) ni se scrie un lucru frumos: Încredinșindu-se inteligența dela noi, că mulți copii de școală, numai de aceea nu cercetează iarna școala regulat, și astfel rămîn săraci de învățătura, pentru că nu au îmbrăcăminte bună de iarnă, — 6 tineri vrednici din comună s'au hotărît, să colinde ei pe la familiile bune pe la cîte vor putea ajunge, iar din ce vor câștiga cu colinda, să iee hăinițe la copii săraci, cari ar cerceta școala și nu o pot din lipsa aceasta. Dnii Aurel Adamovici și Nic. Tândău. cand. de preoție, N. I. Adamovici, contabil, Aron Coste, vicenotar, Dion. Adamovici asistent, de farmacie și Iuliu Adamovici, student, au colindat 4 colinde frumoase pe la casa mai mai multor frunțași din comună, și au adunat 71 cor. 80 fil., pe cari s'au cumpărat opincuțe, peptare, cioareci, căciule, bluze, rochiuțe, năfrâmi de cap și s'au ajutat 25 de băeți și fetițe serace de școală, împărțindu-li-se darurile în ziua Boțezului Domnului în chip sărbătoresc, premearsă de o frumoasă rugăciune cu ingenunchere pentru cei ce bine au voit a dărui în acest fel și a ajuta pe micii școlari săraci. — Fie pomenită cu laudă fapta aceasta cuminte.

Director de finanțe substituit, la Deva. Dl Valer Petco, originar din Deva, fiul fostului adv. Dr. Lazar Petco, tot acolo, iar mai tîrziu în Arad, — este numit de consilier de finanțe (pénzügyi tanácsos) și director substituit la direcția financiară din Deva.

Biblioteca poporală a „Asociațiunii“ roagă pe toți binevoitorii „Asociațiunii“, cari câștigă în popor membri ajutători, cărora li se trimite pentru 2 cor. pe an, 10 cărțile și 1 calendar, — să binevoiască a stărui acum pentru

înscrierea de astfel de membri din popor, ca astfel Asociațiunea să știe, ce număr de cărțile să tipărească pentru anul de față.

Cei ce cîștigă astfel de membri, fac un bine nu „Asociațiunii“, care n'are cîștig la acele cărțile, ci poporului însuși, în a cărui case fac să între cele 11 cărțile într'un an.

Nesocotirea sărbătorilor românești de cătră deregătoriile de stat, era o regulă până aci, între altele la judecătoria. Advocății români aveau puse pertractări pe ziua de Crăciun, pe Anul Nou, pe Bobotează, și dacă cel apărut era și el Român, trebuiau să meargă amîndoi, în loc de la biserică, în fața judecătorului să se hărțuiască și se joare.

Advocății români din Brașov au dat o jalbă la președintele tribunalului de acolo contra acestei necinstiri a sărbătorilor românești și ci că președintele a dat acum îndrumare Juzilor săi, să țină samă de sărbătorile mai mari românești și se lase pe Români în acele zile în pace.

Ar fi bine să se facă și pe aiurea așa.

Corăbiile rătăcite și infundate pe mare, din pricina mullilor de ghiață. Furtuni mari au bîntuit de curind pe Marea ghețoasă de Miazănoapte, și zeci de corăbii ce au fost prinse în vârtejurile acelor furtuni turbate, și-au pierdut puterea de a se cîrmui, fiind răpîte de valurile sălbatice împinse pe unde nu le era drumul. Un mare vapor, „Jermak“, a plecat într' ajutorul corăbiilor risipite și incurcate în largul mării și acesta a sosit zilele trecute în portul dela Riga (țarmul rusesc spre Miazănoapte), aducînd cu sine 5 din acele corăbii, pe care le-a tras din apele rele, dar pe alte vreo 8-9 nu le-a putut. A plecat un alt vapor de mîntuire, Hercules, să ajute și acelora a veni la țarm și a-și repara ce li-a stricat furtuna și munții de ghiață printre cari au fost izbîte, spre a putea începe iar călătoria regulată în largul apelor

— Din Ismail (țarmul rusesc din Marea-Neagră, la gurile Dunării române) se scrie, că acolo s'au îngrămădit sloii uriași de ghiață scurși de pe Dunăre, încît au infundat răvărsarea în mare și vapoarele ce erau în aceste părți stau azi neputincioase în mijlocul apelor și sloilor, care nu le lasă să se miște. Apa a început a se răvărșă peste țărmi și a îneca orașele și satele din apropiere de țărmi.

### Petreceri.

„Reuniunea de cetire și cîntări a economilor și meseriașilor din Alba-Iulia“ invită la petrecerea împreună cu producțiune teatrală care o va aranja Duminecă, la 8 Februarie n. 1914 în sala de petrecere a hotelului „Europa“, de acolo. Venitul curat e destinat în favorul Reuniunii.

### Dare de seamă și mulțumită publică.

La petrecerea cu joc a „Reuniunii femeilor române” din Hunedoara, ținută la 8 Ianuar a. c. (a II-a zi de Crăciun) au binevoit a suprasolvi următorii domni și doamne:

Dr. George Dubleșiu cor. 7.60 văd. Elisabeta Dănilă, Teofil Tulea, Nicolae Rognean, Dr. Strauss Arpad cite 4 cor., văd Maria A. Dima, Dr. George Dănilă cite 3 cor. Avram P. Păcurariu, Vasile C. Osavadă, Nicolae Macrea, Buda Bela, Petru Nicoară, Tănăsie Dima, Petru Vinolea. Todor Sirb, cite cor. 2.60; Constantin Dima 2 cor. Ioan Dima, Constantin Dănciță preot în Mînerău, Ioan Pinciu preot în Peștișul mare, Nicolae Rimbaș, Dan Petru, Ioachim Vinca cite cor. 1.60 Smidt Feri cor. 1.30 Nicolae Țintea, Maxim Crăciun, Dr. Emil Boeriu, Nicolae Suci, Nicolae Rimbaș, Miron Timișan (Hajeg), Istvanfi Domokos, Nicolae Hurdu, Wagner cite 1 cor. Simion Păcurar, Cristea Auto, Sokánder János, Niculiță Ilincea, Iancu Sora, Petru Timar, Ioan Judele, Carol Székely, văd. Florea Ana, Nicolae Fercă, Simion Brașcovița, Nicolae Sirb, Lozsádi Mik-

lós, Nic. Alic, Nic. Albu, Lud. Antal, Dragó Arthur, Albu Florea, Nicolae Barbușun, Ianaș Muntean, Iosif Șoimș și Eremie Budău cite 60 fileri, Lukács Béla 50 fil. și Victor Moisiu 40 fil. Nicolae Gridan 60 fil.

S'au răscumpărat biletele de intrare domnii: Eremie Muntean, noiar cerc. (Govășdia) 3 cor. Valeriu Beșan 4 cor. Alexandru Dima 3 cor. Ioan Păcurariu din Zlaști 2 cor. Simion Zăvoian preot în Teiuc 3 cor. Toma Mihuș 4 cor. Dr. Desideriu Fülepp 4 cor. George Pop 5 cor. Simion Chirca 6 cor. Alexandru Nemeth 3 cor. Hagyo József 2 cor. Keller Nándor cor. 2.40 Dr. Ioan Popovici 3 cor.

Cu ocaziunea aceasta s'a încasat peste tot 323 cor., s'a spesat cor. 109.60 a rămas venit curat cor. 213.40.

Suma aceasta s'a transpus fondului „Reuniunii femeilor române” din Hunedoara. — Această „Reuniune” își face o plăcută datorință, cînd pe această cale mulțumește tuturor celor ce așa de frumos și în să sprijinească scopul „Reuniunii”.

Hunedoara, 12 Ian. 1914 n.

pentru: „Reuniunea femeilor române” din Hunedoara:  
Constantin Dima  
secretar.

**Vlaicu**, mult jelitul nostru șoim, cîntat în o frumoasă poezie ne publicată până acum!

— Toate acestea și multe altele, de tot 84 chipuri, *dintre care 26 tipărite în culoare albastră (vîndută) foarte frumoasă*, — le găsește bunul cetitor în prea frumosul „Calendar Național” pe 1914 însoțite de descrieri lămuritoare, foarte atrăgătoare.

Prețul: 40 fil. și 5 fil. porto. Cei-ce iau mai multe (dela 10 sus) le capătă cu 20 fil. unul și își plătesc ei poșta!

Tot asemenea e gata și s'a expedit celor ce au trimis după el

### Calendarul glumeț „PĂCĂLICI”

plin de haz și de veselie, cu număroase chipuri stîrnitoare de ris Prețul 30 fil. Vinzătorilor cu 20 fil.

### „INSOȚIREA DE CREDIT” în Dánoș, comit. Nagyküküllő

Activa.	BILANȚ CU 31 DECEMBRE 1913.	Pasiva.	
Cassa în număr . . . . .	3548.—	Capital de cvote . . . . .	2525.—
Imprumuturi . . . . .	69745.96	Fond de rezervă . . . . .	2401.4
Cumpăna . . . . .	1237.—	Depuneri spre fructificare . . . . .	15112.3
Amortizări . . . . .	37.—	Cont curent . . . . .	59760.—
Realități . . . . .	2002.50	Interese anticipate . . . . .	437.6
Mobiliar . . . . .	325.—	Profit curat . . . . .	205.5
Amortizare . . . . .	25.—		
Efecte . . . . .	370.—		
Spese de fondare . . . . .	360.—		
Amortizare . . . . .	36.—		
Timbre . . . . .	79.12		
Diversi . . . . .	1850.13		
Interese restante . . . . .	1222.20		
	<b>80441.91</b>		<b>80441.91</b>

Spese.	CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.	VENITE	
Inter. de cont-curent . . . . .	4793.50	Interese de imprumuturi . . . . .	5822.9
„ depuneri . . . . .	941.81	Venite dela cumpănă . . . . .	97.6
Contribuțiune: . . . . .		„ arindă . . . . .	92.7
directă . . . . .	628.71	Provizioni . . . . .	1629.9
10% d. int. d. dep. 94.18 . . . . .	722.89		
Spese de administrare . . . . .	534.17		
Porto . . . . .	37.31		
Amortizări . . . . .	98.—		
Remunerațiuni . . . . .	260.—		
Chirie . . . . .	50.—		
Profit curat . . . . .	205.52		
	<b>7643.20</b>		<b>7643.20</b>

Dánoș, 31 Decembrie 1913.

Emanoil Florea m. p., cassar. Pompiliu E. Constantin m. p. contabil  
DIRECȚIUNEA;

Zacharie Medrea m. p., președinte. Ioan Bendorfean m. p., v-preș.  
Ioan Cristea m. p. (218) Ioan Tilicea m. p. (30) Zach. Cristea m. p. (5)

Subsemnatul comitet de supraveghiere examinînd conturile prezente le-a aflat în regulă și consonanță cu registrele.

Dánoș, la 23 Ianuarie 1914.

Ioan Tilicea 37 m. p., președinte. Erofiteu Cristea m. p. v-preș.  
Petru Dopp m. p. Ioan Hudea (63) m. p. Vasile Constantin m. p.  
Nicolae Bogolea m. p. Ioan Langa m. p. Zacharie Florea m. p.  
Ioan Dilbea m. p.

### Convocare.

P. T. membrii ai „Reuniunii de înmormântare din Romos” prin aceasta se convoacă la

**Adunarea generală ordinară**, care se va ținea Duminecă în 19 Ianuarie st. v. la 2 ore p. m. în localul școlii gr-or. cu următorul (1201) 1—1

### Program:

1. Deschiderea adunării.  
2. Raport despre activitatea reuniunii până în prezent; precum și prezentarea statutelor aprobate de înaltul guvern.

3. Raportul cassarului și cetera rațiocinului.

4. Alegerea oficialilor și a comitetului administrator.

5. Eventuale propuneri.

6. Inchiderea adunării.

Romos, la 12 Ian. 1914.

Sabin Safta, Adam Basarab  
notar. dir.

### 0 crâșmă și prăvălie

e de vânzare numai cu 7000 cor. Crișma e provăzută cu tot mobilierul și aranjamentul de lipsă, precum butoaie, sticle, mășuri etc. Cuartir cu trei încăperi. (1197) 1—1

In curte este fântână, pivniță mare, ghiță și grajd.

Doritorii de a cumpăra aceste să se adreseze subscrierului în termen de 3 săptămâni.

Lazar Iozșef,  
Folt, p. u. Oraștie—Szászváros

### Au ieșit de sub tipar

alte 10.000 exemplare din

### „Calendarul Național” pe 1914.

după-ce cele dintii 40.000 toate ne-au trecut. Atragem luarea aminte a doritorilor de a avea la casa lor un Calendar, a cărui cetire în umple sufletul de plăcere și de mîndrie românească, — să grăbească acum a cere din aceste Calendare, atîtea cite le trebuesc, — până mai sunt!

Și abonații nostri noi au drept a cere spre vindere, cu plata numai după vînzarea lor.

Faceți pe fiecare om, mai ales tineretul, să și cumpere un Calendar Național pe 1914, ca o carte ieftină și plăcută, care face einste ori-cărei mese românești pe care se află, — și bibliotecii (dulapului cu cărți) a fiecărui cărturar!

In șirul nou de Calendare sunt și citeva chipuri nouă, care în cele dintii nu se aflau.

Iacă o scurtă arătare a cuprinsului acestui Calendar. Afi în ei:

**9 mape** (harte) arătînd: cît a fost România nainte de ridicarea asupra Bulgariei și cît e azi, — apoi pe celelalte 5 state Balcanice pe fiecare: Turcia, Bulgaria, Sîrbia, Grecia și Muntenegru, arătîndu-le cît au fost și cît sunt azi!

**14 chipuri** din mișcarea armatei române în Bulgaria;

**12 chipuri** din cele 4 orașe ale României-noue (din Cadrilater): Turtucaia, Balcic, Dobrici și Silistra;

**4 chipuri** din orașele-capitale ale Bulgariei și Serbiei;

**tabloul ministrilor Țării**, 9 inși, cari au hotărît ridicarea Țării și a ei mîrire;

**Capii armatei** Generalissimul Ferdinand cu cei 5 generali cari au condus oștile în chip fulgerător în Bulgaria, făcînd-o pe asta să cadă la picioarele României, să o lase și să-și lărgească hotarele cît îi cere trebuința;

**Carol și Olga**, fiica Țarului ce se va logodi cu mîndrul Prinț român; apoi părinții lui Carol: Ferdinand și Maria; părinții Olgei: Țarul și Țarevna, și Moșii ocrotitori: Regele Carol și Regina Carmen Sylva;

**Prințul Greciei**, de care e vorbă să iee în căsătorie pe Princesa Elisabeta a României;

**Pătimitorii nostri**: Preotul Murășan din Moftin, părintele Mih. Ciurdariu din Dob, învățătorul Dariu Pop din Băsești, și redactorul Atanasiu Hălmăgean dela „Românul”;

## Publicațiune.

Insoțirea economică comercială „Plugarul” cu sediul în Blaj, aduce la cunoștință publică, că a cumpărat cantități mai mari de cucuruz, pe care îl vinde cu vagonul la gara, care i să cere, or în mic la măgăzinul însoțirii din Blaj.

Toți cei ce au lipsă de cucuruz să binevoiască a se adresa cu toată încrederea la biroul însoțirii „Plugarul”, de unde vor primi informațiile necesare:

Membrii însoțirii vor avea favoruri deosebite.

Blaj-Balázsfalva Ianuar 1914.

Direcțiunea însoțirii.

(1195) 1-4

## Moară de vânzare.

Moara cu 2 petri a subscrișului și 1 scărmanătoare de lină, — minate cu motor de gaz sugativ (20 P. H.)

e de vânzare  
din mână liberă.

Motor și mașini nouă, abia un an folosite.

Tot acolo casa și grădina ce se țin de moară, — sunt de vânzare.

Pentru informații mai deaproape și preț, a se adresa la proprietarul:

Avram Oprea

(1192) 2-3 în Rapoltul-mare  
(Nagyrapolt, p. u. Hanyad m.)

## Călbeaza

la oi și vite mari, boi și vaci se vindecă numai prin medicina probată a apotecarului SIMION ONICIU din Abrud (Abrudbánya).

O doză (porție) pentru o oaie costă 60 fleri

O doză (porție) pentru vite mari, 3 cor.

Onor public e rugat, ca dintr'o comundă să se unească mai mulți la comandă, căci plata poștei le vine așa mai ieftin. La comandă peste 100 cor., jumătate din preț să se trimită înainte. Comandă de probă nu se trimite mai puțin decît pentru 10 oi.

Comandele să pot face numai dela inventatorul medicinei:

**SIMEON ONICIU,**

apotecar în Abrud (Abrudbánya).

(1172) 5-5

Scrisori de mulțumire:

Medicina pentru călbează a primito și am probato, după cum să vede are efect Totodată vă rog a-mi trimite acuma pentru o sută oi.

Idicel, la 10 Decembrie 1913.

Cu toată stima

MICHAEL COVRIG m. p.  
prim. comunal.

St. die apotecar! Medicina ce am comandato de probă contra călbezei la oi, am probato și am aflat de bună, căci am tăiat din oi, m'am conșins că călbeaza în ficat era moartă.

Te rog deci mai trimite-mi pentru 30 de oi.

Offenbala, 28 Dec. 1913.

ION MLADIN m. p.  
măcelar.

Deoarece cu leacul în contra călbezei ce-am procurat dela Dvoastră, am probat cu 10 oi, și dovedindu-se de foarte bună Am tăiat una după două săptămîni dela foioșință și n'am mai găsit în ea decît 6 fire și în alta moartă, de aceea vă rog încă pentru 30 oi, cit mai în grabă.

Somotelka, 29 Dec. 1913.

IOAN FRÂNCU m. p., com.

St. Die. Mă rog a-mi trimite medietina de probă pentru călbează la 17 oi.

Hemerod-Darocz, 30 Novemb. 1913.

GEORGE SERACU m. p.  
Nr. 207.

Vă rog a-mi mai trimite medicină contra călbezei, pentru 43 cor. 80 fl.

Hemerod-Darocz, 14 Dec. 1913.

G. SERACU m. p.

Binevoiti a-mi trimite medicină contra călbezei pentru 55 oi.

Hemerod-Darocz, 22 Dec. 1913.

G. SERACU m. p.

Binevoiti a-mi mai trimite din medicina contra călbezei încă pentru 50 de oi.

Hemerod-Darocz, 24 Dec. 1913.

G. SERACU m. p.

Vă rog binevoiti a ne mai trimite pentru suma de 45 cor. 60 fl. medicină contra călbezei.

Hemerod-Darocz, 27 Dec. 1913.

G. SERACU m. p.

St. Die! Medicina contra călbezei, folosită până acum, a succes foarte bine. Medicina, precum se vede, are mare efect. Am tăiat din oile la care le-am dat, în una nu am aflat nici un fir de călbează și ficatul ca de miel de frumos, cu toate că știu sigur că înainte de a folosi medicina a avut călbează destulă, în una însă a mai fost cîtera fire. Te rog mai trimite-mi pentru 15 oi.

Kozmatelka, 29 Dec. 1913.

NFAGOE ROȘCA m. p.  
arîndator

Stim. die apotecar! Intrebuintind medicamentele Dvoastră pentru călbează, au reușit foarte bine, deci mai trimite-mi încă 70 bucăți pentru 30 oi.

Sohodol (Törösvár).

ARON BURCUȘI m. p.

Tradus din nemțește:

„Medicamentul Dvoastră are efect sigur contra călbezei la vite și oi, Vă rog mai trimiteți pentru 3 vaci și 1 oie, iar ca mulțumire te vom publica în gazetele noastre nemțești“.

Kacza 1914.

ANDREAS PETRI m. p.

Tradus din ungurește:

„Mă rog binevoiti a-mi mai trimite medietina contra călbezei pentru 50 oi. După medietina Dvoastră am avut mare folos, de-aceia și am recomandat medicina și la alți primari comunal pentru a aduce la cunoștință poporului.“

Hemerod-Szt-Márton 1914.

SZABÓ MÓZES m. p.  
prim. com.

Telegrame:

Se ne trimiteți medicină și globuri pentru 508 oi.

O p o v a, (Toronto) XII-15 1913.

IOSIF CRÎȘAN.

Vă rog a-mi trimite cu reîntorcerea poștei încă pentru o sută oi.

Idicel, Dec. 1913.

MIHAI COVRIG m. p.  
p r i

Un locomobil (mașină de aburi) cu mașină de imblătit, precum și mai mare cantitate de nutreț se află de vânzare la

Dr. Szegő Henrik, adv.  
(1198) 1-1 Geoagiu (Alyogy).

se caută un învățăcel,

care ar intra în negustoria mea mixtă

Daniel Radivoevits  
(1202) 1-2 Bozovics

Bărbierărie de vânzare!

În Orăștie, la poziție bună, să află de vânzare o bărbierărie cu tot aranjamentul de lipsă.

Informații de administrația acestei foi. (1204) 1-3

Casă cu crișmă și dreptul de trafic și prăvălie.

În o comună mare, din jurul Orăștiei, din cauze familiare se dă în arîndă pe 6-10 ani, în condițiuni favorabile.

Circulație bună cu venite mulțumitoare.

Informații de administrația acestei foi. (1194) 1-3

Podoabe de casă,

frumoase și ieftine.

Potrete colorate pe sticlă și așezate în cadre frumoase, după ori-ce fotografie bună sau clișeu.

Icoane lucrate pe sticlă în motive românești, cu sîdef și imitațiuni de mărgăritare, provăzute cu cadre poleite, bronzate ori aurite cu aur veritabil (Ducatem Gold) cea mai splendidă podoabă pentru ori ce casă românească

Tabernacle-Chivoturi, cruci ripide, iconostase în miniatură ca altare de casă cu prețuri foarte ieftine execută prompt și repede, ear comercianților le dă rabat corespunzător.

IOAN BACIU  
artist-amestator,

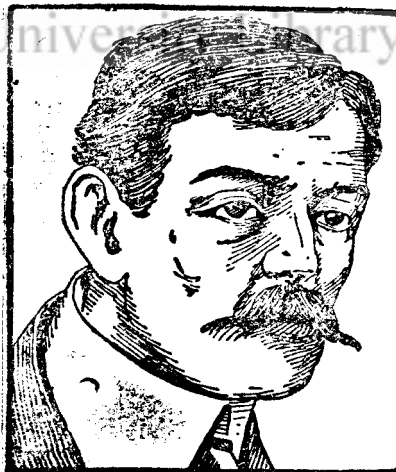
în Sajosolyomos u. p. Nagysajó  
(1200) 1-12

Un tinăr comerciant

cu prăvălie proprie și venite frumoase, ar dori să se căsătorească cu o domnișoară, care ar avea și ceva zestre. La eco-noamele bune și solide zestre e lucru secundar.

Ofertele serioase provăzute cu fotografie, să se trimită la administrația foii acesteia.

1199 (-2)



Înainte de întrebuintare.



După întrebuintare.

O ASTFEL DE TRANSFORMARE UIMITOARE PRODUC  
TABLETELE KOLA (Kola Dultz)

cel mai bun nutremint al naturii, al facultăților mentale și al nervilor.

Dispoziția, gândirea, activitatea, precum și ori-ce mișcare a corpului depind de creeri.

Slăbirea puterilor, durerile de cap, depresiunea fizică, istovirea, slăbirea nervilor, și slăbirea generală a corpului, sunt semne pentru lipsa de putere de tralu.

Dacă voiti a vă simți în totdeauna sănătos și volos, a avea capul limpede, mintea sănătoasă și memoria întărită, a simți munca și strapațele ca o plăcere, atunci luați Kola-Dultz.

Acesta este adevăratul nutremint pentru nervi și creeri, care în a timp regulează și înviorază sîngele și astfel dînd putere de viață fiecărui organ al corpului Kola Dultz dă plăcere și putere pe viață, — precum și simțul tineretii împreună cu sănătatea și puterea de activitate, care garantează succes și fericire. Luați zilnic un timp oarecare KOLA DULTZ, nervii vișvor întări, ori-ce slăbiciune va dispărea sub influența sa, vă veți simți sănătos și puternic. Kola Dultz se recomandă de cătră toate capacitățile medicale ale lumii și se întrebuintează în spitale și sanatorii pentru boale de nervi

CEREȚI GRATUIT KOLA-DULTZ.

Acum vă dăm ocaziune a vă întări nervii Dv. Trimiteți-ne adresa și vă remit îndată gratis și franco o cantitate de Kola Dultz îndestulitor spre a vă face bine și a vă pune în situațiunea a aprecia puterile uimitoare ale preparatului. Dacă Vă va plăcea, puteți comanda mai mult. Scrieți însă numai decît înainte de a uita.

Expedițiunea farmaciei la „SFÂNTUL DU”  
Budapest, VI. Secția 609.

„CORVINEANA“, institut de credit și de economii, societate pe acții în Hunedoara.

## CONVOCARE

Domnii acționari ai inst. de credit și de econ. „CORVINEANA“, societate pe acții, să invite în virtutea §-ului 19 din statute la a

### XVIII-a adunare generală ordinară,

care să va ține în Hunedoara la 8 Februarie, eventual, în senzul §-lui 24 din statute, la 15 Februarie st. n. 1914, la 2 ore p. m., în localul institutului.

Obiectele sunt următoarele:

1. Alegerea prezidentului, conform § lui 23 din statute;
2. Raportul direcțiunii, bilanțul anului 1913, raportul comitetului de supraveghiere și deciziunea asupra împărțirii profitului curat;
3. Alegerea alor 4 membri în direcțiune, cu mandat pe 3 ani;
4. Alegerea unui membru în direcțiune, cu mandat pe 2 ani;
5. Eventuale propuneri ivite în cadrul § lui 28 din statute.

Domnii acționari, cari voiesc a participa la adunare în persoană, sau prin plenipotențiași, sunt rugați a și depune, în înțelesul § lui 20 din statute, la casa institutului acțiunile, eventual documentele de plenipotență, cel mult până la 7 Febr. st. n. 1914.

Hunedoara, la 15 Ianuarie 1914.

Direcțiunea.

## MEGHIVÓ

A „CORVINEANA“ takarékos és hitelintézet részvénytársaság részvényesei az alapszabályok 19. §-a értelmében meghívotnak

### a XVIII-ik évi rendes közgyűlésre,

mely 1914. február hó 8-án, esetleg, alapszabályok 24. §-a értelmében 1914. február hó 15-én, d. u. 2 órakor, Vajdahunyadon, az intézet helyiségében fog megtartatni.

Tárgysorozat:

1. Elnök megválasztása, az alapszabályok 23. §-a ért.
2. Az igazgatóság jelentése, az 1913. évi Mérleg számla, a felügyelőbizottság jelentése és a nyereség felosztása iránti javaslat;
3. Négy igazgatósági tagnak megválasztása 3 évi idő tartamra;
4. Egy igazgatósági tagnak megválasztása 2 évi idő tartamra;
5. Esetleges indítványok tárgyalása az alapszabályok 28. §-a ért.

T. c. részvényesek, kik a közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazott által résztvenni szándékoznak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 20. §-a értelmében részvényeiket esetleg meghatalmazási okirataikat legkésőbb február hó 7-ig intézetünk pénztáránál letétmentenyezzék.

Vajdahunyad, 1914. január hó 15 én.

Az igazgatóság

## Contul Bilanț

ACTIVA — VAGYON	K	f.	K	f.
Cassa — Pénztár			11.064	81
Cambii de bancă — Váltótárca	628.605			
Cambii cu acoperire hipot. — Jelzálogos váltók	169.711		798.316	
Împrumuturi pe obligațiuni — Kötvénykölcsönök			16.967	
Conturi curente — Folyó-számlák			6.876	90
Acții — Részvények			1.400	
Casa institutului — Intézeti ház			70.000	
Mobiliar — Felszerelés	2.200			
după amortizare — leirás után	220		1.980	
Bon la diferite bănci — Követelés más pénzint.			12.439	36
Spese de protest — Óvás költség				795
			919.052	02

## Mérleg-Számla.

PASIVA — TEHER	K	f.	K	f.
Capital societar — Részvénytőke:				
700 buc. à K 100 —; — 700 drb. részv. à K 100 —	70.000			
Fond de rezervă — Tartalékalap	70.000			
Fond de rezervă special — Különtartalékalap	34.290			
Fond de penziune — Nyugdíjalap	20.773	90	195.063	9
Depozite spre fructificare — Takarékos betétek				675.782
Diverse conturi creditoare — Hitelezők				3.300
Inter. transitoare anticip. — Átmeneti kam. 1914 évre				16.920
Profit curat — Tiszta nyereség				27.984
				919.052

## Contul Profit și Perdere

EȘITE — KIADÁS	K	f.	K	f.
Interese: — Kamatok:				
după depozite — betétek után	36.549	59		
de reescompt — visleszámitóási kamat	8.109	62		
fondului de penziune — nyugdíj alap kamat	1.175	42	45.834	63
Spese: — Költségek:				
registre, imprimare, lemne de încălzit, etc. — nyomtatványok, tűzifa, stb.	4.748	52		
salare — fizetések	7.487	96		
reluf de cuartir — lakbér	1.383	32		
competință de timbru — bélyegilleték	124	04	13.743	84
Contribuțiune: — Adó:				
directă — egyenes	9.817	62		
10% dare după inf. de depozite — 10% betéti kamat után	3.654	95	13.472	57
Amortizare: — Leirás:				
din mobilier — a felszerelési számlán			220	
Profit curat — Tiszta nyereség				27.984
			101.255	08

## Nyereség és Veszteség-Számla.

INTRATE — BEVÉTEL	K	f.	K	f.
Interese: — Kamatok:				
de escompt — leszámított váltók után	80.897	43		
de obligații — kötvénykölcsönök után	1.372	29		
de cont-curent — folyó-számlák után	667	26	82.936	98
Provizioni — Jutalékok				14.483
Chirie — Házbér				3.835
				101.255

VALERIU BEȘAN m. p.  
director executiv — vezérigazgató.

Hunedoara, la 31 Decembrie 1913.

DIRECȚIUNEA:

Petru Șinca m. p. Avram P. Păcurar m. p. Teofil Tulea m. p.  
președinte — elnök. Petru Popoviciu m. p.

Subsemnatul com. am examinat cont. de mai sus și le-am aflat în deplină ordine și exacte.

Hunedoara, la 15 Ianuarie 1914.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Dominic Rațiu m. p. Eduard Toth m. p. Otto Popovits m. p.  
președinte — elnök.

Kelt Vajdahunyad 1913 évi dec. hó 31.

CONSTANTIN BOZDOG m. p.  
primcontabil — főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Simeon Chirca m. p. George Popoviciu m. p. Daniil Mușă m. p.  
Simeon Zăvoian m. p.

Alolított felügyelőbizottság fenti számlákat megvizsgálta és helyeseknek találta.

Kelt Vajdahunyad, 1914. január hó 15.

A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG:

Alexandru Petreu m. p. Iosif Lissai m. p.,  
revisor expert al „Solidaritătii” — a „Solidaritáta” szak revizora.

## RAPORTUL COMITETULUI DE SUPRAVEGHIERE

Onorată adunare generală!

În anul expirat comitetul a ținut mai multe ședințe și scontrări, convingându-se cu aceste ocazii despre administrarea corectă a averii institutului.

Bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1913, cu un profit curat de 27.984 K 04 fil., după ce s'a controlat poziție de poziție, s'a aflat compus pe baze foarte solide.

Editor și redactor responsabil: POMPILIU ALBU.

Vă propunem să binevoiți:  
a) a primi și aproba bilanțul;  
b) a decide împărțirea profitului curat în conformitate cu propunerea direcțiunii, la care ne alăturăm — și  
c) a da afit direcțiunii, cit și comitetului subsemnat, absolutori pentru anul de gestiune 1913.

Hunedoara, la 15 Ianuarie 1914.

Comitetul de supraveghiere:

Dominic Rațiu m. p., președinte. Eduard Toth m. p.  
Otto Popovits m. p. Alexandru Petreu m. p.

„Tipografia Nouă” I. Moța, Orăștie (Szászváros).